

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

Abonamentul:

Pe un an 32 soroane.
Pe șase luni 16 sor. — Pe trei luni 8 sor.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoială

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Nou an școlar

Părinții și îngrijitorii tinerimii își pun earăș întrebarea, că ce fel de meserie, — în înțeles general, — să aleagă pe seama odraslelor, pentru care sânt răspunzători în fața oamenilor și a providenței?

Părintele cutărui băiat adeseori își zice deplin convins:

Copilul meu, în viața ce-l așteaptă, n'are să se necăjească și n'are să se chinuască, cum m'am necăjit și chinuit eu: de aceea am să-l dau în altă carieră.

Funcționarii, de orice categorie, nu sânt mulțumiți, — cu drept cuvânt, în deosebi astăzi, — de soarta lor. Simțesc că meseria ce și-au înșusit, este împreună cu nenumărate greutăți și neajunsuri, de care nici n'au visat vreodată.

Mulți țărani plugari, negustori, mici meseriași, își manifestă neplăcerea în acelaș chip, și râvnesc să-și facă din copii *domni* mari, cât se poate de mari.

Toți părinții aceștia, în nemulțumirea lor, uită foarte ușor că nu există nicăiri o profesiune sau meserie fără necazuri și fără chinuri.

Mai ales micul negustor și meseriașul își zugrăvește mereu în colori de aur situația clasei superioare, a intelectualilor. Un meseriaș nu poate să-și închipuiească nici pe departe mizeriile și nenorocirile, ce însoțesc viața intelectualilor, sau a oamenilor din așa zisa «lume bună». El nu știe, că mici nevoi care se supoartă lesne în patura țărănească și a meseriașului, iau dimensiuni enorme și răpesc toată liniștea omului din clasa cărturarilor.

Coliba modestă prin urmare n'ar trebui să pizmuească nici odată mă-

rețul palat; căci strălucirea aurului palatelor este în schimb totdeauna amarnic plătită atât cu valori materiale, cât și mai ales cu valori nemateriale.

*

Prima cerință, la care trebuie să se gândească părinții, când voiesc să întemeze fericirea viitoare a copilului, este să-l îndrumeze, mai ales astăzi, pe una din carierele *neatârnoate*.

Altă cerință, de mare însemnătate, este să se țină seamă de aplecare și facultățile copiilor. Aici nu-i de ajuns părerea, de obicei excelentă, ce și-o fac părinții despre iubiții lor; ci se cere și sfatul învățătorilor și al profesorilor, cari în cursul anilor de școală au avut prilej de a-i cunoaște cu temeinicie, din orice punct de vedere și fără preocupare.

Părinții cu mijloace materiale îndestulatoare vor putea apoi, în urma acestui sfat, să-și trimită copiii la școlile superioare, fără teamă că vor cheltui în zădar, și că în loc să-și ferească copiii, i-au nenorocit. —

*

Pe lângă toate progresele uriașe făcute în industria mare, *meseriașul* se bucură și se va bucura și de aici încolo de neasămănate bunătăți, dacă se știe acomoda împrejurărilor schimbate ale timpului, în care trăiește.

La aceasta au să se cugete părinții cari, din o cauză sau alta, nu sânt în stare sau nu voiesc să-și trimită copiii la învățătură mai înaltă.

Condiția principală este în sfârșit pretutindenea și în toată vremea: *stăruința* neîntreruptă și *munca* harnică. Prin mijloacele acestea omul dă înainte în orice carieră fără deosebire.

Altă taină izbânda n'are.

Polonia

Lumea polonă se ocupă acum mai ales de chestiunea *alegerii regelui*.

Mulți ani s'au scurs, de când vestita *șleahță* nu și-a mai ales rege. Dacă astăzi îi surâde norocul, și dacă parlamentul va putea să aleagă un stăpânitor al statului polon, prin această învie o veche tradiție.

Ocuparea tronului polon s'a îndeplinit totdeauna *pe calea alegerii*.

lea se desmembrea în trei rânduri, (la 1772, 1793 și 1796) între statele vecine: Rusia, Austria și Prusia.

Este adevărat, că în 3 Mai 1791 Polonia primise, după modelul din Franța, o constituție modernă, democratică, prin care s'a pus capăt puterii nobilimii, desființându-se *liberum veto*. Regele nu mai era ales, ci se alegea o dinastie, — dar reformele veniseră prea târziu, soarta regatului polon eră pecetluită: țările mari vecine se înțeleseseră cum să și-l împartă.

În renăscutul regat polon, cu peste 10 milioane de suflete, probabil că vor reveni la constituția amintită din anul 1791.

Ministrul de culte la Viena. În săptămâna trecută, deodată cu prim-ministrul Wekerle, a fost la Viena și ministrul de culte și instrucțiune publică, contele Ioan Zichy, care s'a prezentat în audiență la Maiestatea Sa Vineri înainte de amiază.

Se crede în general, după știri din Budapesta, că drumul vienez al contelui Ioan Zichy și audiența sa stă în legătură cu chestiunea de naționalități și, în cadrul acesteia, cu statificarea școalelor românești. Prelații români, spun aceleași știri, au pornit o acțiune puternică împotriva statificării: în interesul aplanării pașnice lucrează Vasile Mangra. La dorințele exprimate de prelați, ministrul Zichy a răspuns mai în urmă, că privește de ale sale, în deplină măsură, intențiunile lui Apponyi. După aceasta Vasile Mangra s'a dus la Wekerle. După consfătuirea cu ministrul prezident, mitropolitul a declarat, că a întimpinat *bunăvoință* din partea șefului guvernului și s'a convins despre *înțelepciunea* sa ca bărbat de stat. De aici deduc unii, că între miniștrii Zichy și Wekerle s'au ivit *divergențe*, care aveau să fie înlăturate în consfătuirile dela Viena.

Noua împărțire a cercurilor electorale

În cercurile politice din capitala ungară se așteaptă cu mare interes proiectul de lege despre noua împărțire a cercurilor electorale.

Se vestește însă, că ministrul prezident Wekerle plănuiește o altă împărțire *teritorială* a comitatelor.

Pe vremea coaliției se ocupase și contele Andrassy de chestiunea aceasta. Acum, prim-ministrul Wekerle a încredințat pe mai mulți politicieni, cari au și terminat lucrarea și o vor desbate în zilele acestea.

Cu raport la Ardeal, planul este pregătit din partea contelui Ștefan Bethlen.

Prim-ministrul a avut în vedere trei considerante: al naționalităților, al comunicației și al cultului.

În loc de 63 de comitate ca până acum, vor fi numai 48.

Au să se unească următoarele comitate:

Cianadul cu Csongrád,
Șopronul cu Moșon,
Barș cu Esztergom,
Brașovul cu Sibiu.

Sătmarul se va descompune din două comitate, cu sediile în Sătmar și Careii mari.

Comitatul Bichișului se desființează.

Realizându-se planurile acestea, cheltuielile administrative s'ar reduce cam cu trei până în patru milioane de coroane.

Se mai plănuiește reorganizarea completă a corpului comiților supremi. În corpul vice-comiților se vor face schimbări numai după statificarea administrației.

Conferență ministerială comună. În 24 I. c. s'a ținut la Viena o conferență ministerială comună, care s'a ocupat de chestiuni economice, financiare și de politică externă.

Desbateri au fost, afară de aceasta, și între singuratici miniștri de resort, pentru a preciza cele de făcut.

Ministrul prezident Wekerle, după conferența comună, a urmat consfătuiri separate cu ministrul de externe, contele Burian, și cu prim-ministrul austriac, baronul Hussarek.

Ministrul de comerț, baronul Iosif Szerényi și ministrul de finanțe Popovich s'au sfătuit cu factorii comerciali și financieri austriaci.

Tratatul dela Salzburg. Între Germania și Austro-Ungaria se urmează, cum este cunoscut, tratative economice la Salzburg. Ele au decurs favorabil. Se vor continua acum într-o comisiune mai numeroasă, la care sânt invitați mai mulți raportori specialiști, precum și reprezentanții Bavariei și ai Saxoniei.

S'au desbătut până astăzi *chestiunile de principiu ale raportului viitor* între cele două state, și s'au statorit *condițiile fundamentale*, asupra cărora își vor spune guvernele cuvântul. Chestiunea cea mai însemnată este *afacerea tarifei vamale*.

Spania și Germania. Din Madrid se anunță:

Consiliul ministerial spaniol a hotărât să comunice în mod amical guvernului german, că o nouă torpilare de vapoare ar îndemna guvernul spaniol să se despăgubească pentru tonele cufundate prin aceea, că va ocupa un număr corespunzător din vasele germane aflătoare în porturile spaniole. Măsura aceasta însă nu va însemna o confiscare definitivă de vapoare, ci numai o hotărâre transitorie ce se va regula cu încheierii păcii. Faptul acesta nu

Parte din comandanții de armate au primit în ultimul moment acest înalt comandament și au fost puși în capul unor armate nouă pe care nu le cunoșteau și nici nu aveau cunoștință de terenul pe care urmau să opereze.

Ni s'a afirmat că acești comandanți, în ajunul războiului, au cerut o autorizație a ministrului de război ca să-și inspecteze noul lor comandament și să facă recunoașterea terenului, și această autorizație li-a fost refuzată.

XII

Sustrageri de acte și documente

Maie avem un cap de acuzare, care s'ar putea anunța în chipul următor:

S'au sustras acte și documente de la diferite ministere, acte de o importanță deosebită și aparținând statului, fapt care cade în prevederile art. 1 din legea responsabilității ministeriale.

Faptul acesta ni-a fost confirmat prin declarațiunile ce am primit dela funcționari superiori ai tuturor ministerelor, cari au avut cunoștință de existența acestor acte, precum și de faptul că ele au fost ridicate de anume persoane, iar unele dintre acte au fost distruse.

Aceste fapte sânt foarte grave. S'au luat măsuri ca să fie probate înaintea comisiei de instrucțiune.

Domnilor deputați,

Din cele anunțate până aci, reese, credem, cu prisosință temeinicia capetelor de acuzare, pentru care s'a cerut chemarea în judecată.

Comisiunea de informațiuni nu prezintă camerei în acest raport decât o infimă parte din materialul cules în ancheta ei, pentru că, trebuie s'o spunem, în urmă acestor cercetări, dispunem nu numai de probe îndestulătoare, ci de un adevărat lux de dovezi.

Infrațiuni de drept comun

Deosebit de faptele expuse și de acelea care intră în cadrul capetelor de acuzare, am găsit puzderie de fapte care constituiesc infrațiuni de drept comun și pe care desigur comisiei de instrucțiuni după ce le va stabili și caracteriza, va sesiza instanțele ordinare.

Deocamdată, mărginindu-ne la stricta noastră însărcinare, ni-am limitat relevarea de fapte caracteristice pentru fiecare punct și încheiem exprimând simțământul puternic care ne stăpânește zicând: d-lor deputați, să ne facem datoria!

Lascar Antoniu, N. Miteșcu, C. Dristorian, Grigore P. Carp, N. Pănescu, I. Petrovici, D. Mazilu.

Știrile zilei

Sedințele fundațiunii Gozdsu. Reprezentanta fundațiunii Gozdsu s'a întrunit Luni în 12/26 August. a. c. în sesiunea a doua ordinară a anului curent sub prezidenția Excelenței Sale I. P. S. D. arhiepiscop și mitropolit Vasilie.

La sedințele acestei sesiuni au participat P. S. Lor episcopii Ioan I. Papp și Dr. Miron E. Cristea, și membrii civili: Avram Berlogea, Dr. Nicolae Poinar, Vasile Almășanu și Andrei Bărsăneanu. Notar de sedințe: Dr. Gh. Comșa.

În ședința primă de Luni și în a doua de Marți, 14/27 August a. c. s'a examinat sporul în studii al bursierilor pe anul școlar 1917/18. Din 310 bursieri ai fundațiunii, 170 stipendiști s'au legitimat, 6 bursieri s'au promovat și astfel s'au scos din lista bursierilor împreună cu alți 17 bursieri, cari parte au primit bursă din alte izvoare, parte nu s'au justificat (fără a fi în serviciu militar).

În ședința de Miercuri membrul Andrei Bărsăneanu din încredințarea reprezentanței a prezentat raport despre sumele preliminate și spesate cu bursierii fundațiunii în cursul războiului și despre angajamentele ce le are fundațiunea față de acești bursieri. În temeiul acestui raport, în ședința din 16/28 August (Joi) s'au votat 49 burse nouă în suma de 20,000 (douăzeci mii) coroane.

În ședința a cincea, Joi după amiază, s'au desbătut alte afaceri curente, iar în ședința ultimă de Vineri, s'a ales în locul răposatului Ioan M. Roșu, un nou membru în reprezentanță, în persoană d-lui Dr. Constantin Popasu, medic în Caransebeș.

Cu acestea s'au terminat agendele sesiunii actuale.

Părechea domnitoare la Dresda. Biroul de corespondență ungar anunță dela Reichenau: Maiestățile Lor, cu suită obișnuită, au călătorit astăzi, în 27 l. c., la Dresda, pentru a face prima vizită la regele Saxoniei. Vizita aceasta se plănuise în anul trecut, dar atunci nu s'a putut face, de oarece domnitorul saxon nu se afla în țară.

Cu prilejul vizitei de acum Maiestatea Sa a numit pe unchiul Său, regele saxon, proprietar al regimentului de infanterie nr. 107. După petrecere de o zi în Dresda, Maiestățile Lor s'au înapoiat la Viena.

Consistor mitropolitan. Luni, în 20 August v. (2 Septembrie n.) a. c. se întrunește Consistorul mitropolitan în ședință plenară sub prezidenția Excelenței Sale I. P. S. D. arhiepiscop și mitropolit Vasilie.

Înaltă distincție. În audiența dela 23 August, Maiestatea Sa dom

Nr. 197

3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor I și II de învățători la școala noastră confesională ortodoxă română din comuna Bod, protopresbiteratul Brașov, se deschide concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sânt:

a) Salar fundamental de 1200 cor., plătit în rate lunare anticipative din cassa bisericii;

b) pentru cvartir, relut conform legii;

c) pentru încălzitul și curățitul salei de învățământ se îngrijește parohia.

Învățătorul care va fi ales pentru cl. II, e obligat:

1. A conduce copiii la biserică în toate Duminecile și sărbătorile și a cânta cu ei sf. liturgie. Totdeauna a ținea serviciul de al doilea cantor, pentru care i se va da un relut de 50 cor. și venit dela patrafir.

2. A instrua copiii în religiune și a ținea școală de repetiție.

3. A cultiva grădina de pomi.

Ceie vor și conduce corul bisericii de adulți, vor fi preferiți.

Petițiile instruite conform legilor, sânt a se trimite P. On. oficiu protopresbiteral în Brașov, iar concurenții vor avea a se prezenta la biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Din ședința comitetului parohial, ținută în Bod la 17/30 Iulie 1918.

Gerasim Feldiorean,
prezident.

Sofron Șerban,
notar.

Văzut:

V. Sfetea,
adm. prot.

Nr. 198

3—3

Concurs

Pentru întregirea a două posturi de învățători (învățătoare) la școala confesională rom. gr. or. din Preșmer (Prázmár), tractul Brașov, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sânt:

1. Salar fundamental dela biserică 1200 cor.

2. La un învățător cvartir în natură, la celalalt bani de cvartir în sumă de 200 cor., sau cvartir în natură.

3. Relut de grădină câte 20 cor.

Noi aleșii vor avea să funcționeze și ca cantori la biserică, pe lângă remunerarea de 1 cor. dela fiecare familie și venitele stolare obișnuite.

Cereri de concurs provăzute cu toate documentele cerute sânt a se înainta oficiului protopresbiteral al Brașovului, iar concurenții se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta, iar eventuale concurențe spre a face cunoștință cu poporul.

Preșmer, la 8/21 Iulie 1918.

Din ședința comitetului parohial rom. gr.-or., ca scaun școlar.

Ioan Ludu,
paroh, preș. com.

Irodion Frateș,
notar.

Văzut:

V. Sfetea,
adm. prot.

Nr. 219/1918

(200) 3—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de cl. III. Capâlna (Sebeskápolna) în protopresbiteratul Sebeșului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, în termenul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral, și până în 8 zile înainte de alegere, cu observarea dispozițiilor din regulamentul pentru parohii, să se prezenteze poporului în biserică spre a cânta, respective a cuvânta și celebra.

Sebeș, 21 Iulie 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. român al tractului Sebeș, în conțelegere cu comitetul parohial.

Sergiu Medeanu,
protopop.

Nr. 419/1918 prot.

(196) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului al II-lea de învățător la școala noastră confesională din Boiul-mare, tractul protopresbiteral al Sighișoarei; prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt: